Puolustusministeriö Neuvostoraportti EU/306/2023-PLM-27

Hernberg Anna, Maukonen Vilma 25.5.2023

Ulkoasiainneuvosto puolustusministerikokoonpanossa ja Euroopan puolustusviraston ministerijohtokunta 23.5.2023

Ulkoasiainneuvoston puolustusministerikokoonpanon agendalla olivat EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle, ajankohtaiset aiheet sekä työlounas Naton pääsihteerin kanssa.

EU:n Ukrainalle osoitettavan sotilaallisen tuen alla käsiteltiin EUMAM Ukraine –operaatiota, Ukrainan tukemista tykistöammuksilla jäsenmaiden varastoista ja tykistöammusten yhteishankinnoilla sekä komission asetusehdotusta puolustusteollisuuden kapasiteetin vahvistamiseksi.

Ajankohtaisissa aiheissa keskusteltiin lyhyesti YTPP-operaatioista EUMPM Nigerin, EUTM Malin sekä Guineanlahden kriisinhallintakonseptin tilanteista. Lisäksi keskustelussa sivuttiin Sudanin kriisiä ja tästä saatuja oppeja osana EU:n nopean toiminnan kyvyn (EU RDC) kehittämistä. Moni jäsenmaa painotti EU RDC:n työn merkitystä strategisen kompassin keskeisenä tavoitteena. Puolustusministerit toivottivat Tanskan jäseneksi pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön. Osa jäsenmaista painotti Afrikan strategista merkitystä EU:n turvallisuudelle.

Jäsenmaat korostivat EUMAM Ukraine –operaation merkitystä ja sen tuloksia kiiteltiin laajalti. Myös Euroopan rauhanrahaston (EPF) 3,5 mrd. euron nopeaa budjettilisäystä kannatettiin laajalti. Monet jäsenmaat toivat esiin, että 8. EPF tukipaketti tulisi saada pikaisesti hyväksyttyä.

Ministerit kävivät lounaskeskustelun Naton pääsihteeri Stoltenbergin kanssa avaruuden, kyberin ja merien strategisista toimintaympäristöistä.

Euroopan puolustusvirasto EDAn ministerijohtokunnassa keskusteltiin suorituskykyjen kehittämisen suunnitelman (CDP) päivittämisestä Ukrainan sodan oppien pohjalta. Päivityksen koettiin ottavan hyvin huomioon Ukrainan sodan opit, minkä lisäksi jäsenmaat toivoivat puheenvuoroissaan yhtenevyyttä Naton prosessien kanssa, kiittivät EDA:aa yhteishankintatoiminnosta ja toivottivat Tanskan tervetulleeksi EDA:aan.

EU:n sotilaallinen tuki Ukrainalle

EU:n korkea edustaja **Borrell** kiitteli EUMAM Ukraine –koulutusoperaation saavuttamia tuloksia. Alkuperäinen tavoite 15 000 koulutetusta sotilaasta on saavutettu. Tavoitteina on kouluttaa vuoden loppuun mennessä 30 000 sotilasta. Korosti, että koulutusoperaatio on edennyt hyvin, operaation jatkorahoitus tulee varmistaa. Euroopan rauhanrahaston (EPF) kautta annettu 7 tukipakettia ja yhteensä Ukraina-tukea on rahaston kautta tähän mennessä annettu 3,6 miljardia euroa. Ukrainan tukemiseksi tehtävien 155 mm tykistöammusten ja ohjusten

toimituksia ja yhteishankintoja rahoitetaan lisäksi 2 miljardin euron lisärahoituksella. Jäsenmaat ovat ilmoittaneet toimittaneensa Ukrainalle yhteensä 220 000 155mm tykistöammusta ja 1350 ohjusta. Miljoonan ammuksen tavoitteesta neljännes saavutettu, mutta toimituksia on vielä käynnissä.

Komissio on julkaissut uuden asetusehdotuksen koskien eurooppalaisen puolustusteollisuuden tuotantokyvyn nopeaa kasvattamista (ASAP-ehdotus). Euroopan parlamentti etenee asetusehdotuksen käsittelyssä nopeasti, toivottiin samaa neuvostolta. Toi esiin puolustusteollisuuden vaikeudet saada yksityistä rahoitusta sekä tuotantoon ja sääntelyyn liittyviä pullokauloja, joita tulisi avata. Korosti EPF 3,5 mrd. euron lisäbudjetin tärkeyttä Ukraina-tuen jatkuvuuden ja globaalin kattavuuden näkökulmasta.

Komissaar**i Breton** totesi sitoumuksen toimittaa 1 miljoonaa ammusta Ukrainalle vuoden sisällä. Puolustusteollisuuden kapasiteettia on nostettava nopeasti.

Jäsenmaat korostivat EUMAM Ukraine –operaation merkitystä ja sen tuloksia kiiteltiin laajalti. Myös Euroopan rauhanrahaston (EPF) 3,5 mrd. euron nopeaa budjettilisäystä kannatettiin laajalti. Monet jäsenmaat toivat esiin, että 8. EPF tukipaketti tulisi saada pikaisesti hyväksyttyä. Osa jäsenmaista toivoi tarkennuksia ASAP-ehdotukseen.

Ajankohtaiset aiheet

KE/VPJ Borrell esitteli lyhyesti ajankohtaisten aiheiden alla YTPP-operaatioiden tilannetta. EUMPM Niger (European Union military partnership mission) -operaatio on käynnissä.

Guineanlahden osalta esitetään kriisinhallintakonseptissa uutta toimintatapaa neljän maan tukemiseksi: Benin, Ghana, Norsunluurannikko ja Togo.

EU:n nopeantoiminnan kyvyn EU RDC osalta Sudanin kriisi oli selkeä osoitus siitä, että tarvitaan EU:n kollektiivinen kyky toimia. EU RDC on strategisen kompassin tärkeimpiä tavoitteita ja toimintavalmius tulee saavuttaa v. 2025. Skenaarioita on työstetty ja ensimmäinen harjoitus pidetään syksyllä Espanjassa. EU:n sotilaallisten kriisinhallintaoperaatioiden suunnittelu- ja johtamiskyky MPCC:n tiekartan toimeenpano etenee: tarvitaan vahvempi johtokyky vuoteen 2025 mennessä.

Puolustusministerit hyväksyivät Tanskan jäseneksi pysyvään rakenteelliseen yhteistyöhön (PRY) ja viidennen projektiaallon 11 uutta PRY-projektia ml. ensimmäinen Suomen koordinoima PRY-projekti Arctic Command & Control Effector and Sensor System (ACCESS). Kokouksessa hyväksyttiin myös neuvoston päätelmät EU:n kyberpuolustuspolitiikasta.

Jäsenmaiden keskustelussa korostettiin EU:n nopeantoiminnan kyvyn osalta eri työraiteiden edistämistä: harjoitukset, MPCC:n vahvistaminen ja yhteiset kustannukset sekä Sudanin kriisistä työhön saatavia oppeja. Moni jäsenmaa painotti EU RDC:n työn merkitystä strategisen kompassin keskeisenä tavoitteena. Osa jäsenmaista painotti Afrikan strategista merkitystä EU:n turvallisuudelle.

Lounaskeskustelu Naton pääsihteerin kanssa avaruuden, kyberin ja merien strategisista toimintaympäristöistä

Työistuntojen lisäksi ministerit kävivät lounaskeskustelun Naton pääsihteeri **Stoltenbergi**n kanssa avaruuden, kyberin ja merien strategisista toimintaympäristöistä. Jäsenmaat painottivat Ukrainan sodan tiivistäneen strategisissa toimintaympäristöissä tehtävää yhteistyötä ja korostaneen sen merkitystä.

Euroopan puolustusviraston johtokunnan kokous puolustusministerikokoonpanossa

EU:n korkea edustaja Borrell toivotti aluksi Tanskan tervetulleeksi Euroopan puolustusvirasto EDAn johtokuntaan. KE antoi tilannepäivityksen kahdesta ajankohtaisesta asiasta. Euroopan puolustusinnovaatiohubi (Hub for EU Defence Innovation, HEDI) perustetiin vuosi sitten ja työ etenee nopeasti. Ensimmäiset toimet alkaneet ja seuraava Defence Innovation Day –tapahtuma keskittyy innovaatioiden ja suorituskykyjen väliseen yhteyteen. Konferenssi tulee olemaan aikaisempaa suurempi. Toisena asiana toi esiin US kanssa solmittu kumppanuussopimus (Administrative Arrangement, AA), joka allekirjoitettiin 26.4.2023. Sopimus avaa oven strategiselle yhteistyölle ja tulee keskittymään erityisesti kemikaaliregulaation vaikutuksiin puolustukselle, sotilaalliseen liikkuvuuteen, ilmastonmuutoksen vaikutuksiin puolustukselle sekä tuotantoketjujen haasteisiin liittyviin konsultaatioihin. Jälkimmäinen on relevanttia ja ajankohtaista erityisesti ampumatarviketuotannolle.

Ukrainan sodan vaikutuksista Euroopan suorituskykyjen kehittämiselle EUH/KEVPJ Borrell totesi, että Ukrainan korkean intensiteetin sodasta havaitut opit ja suorituskyvyt eivät ole välttämättä relevantteja kaikissa EU toimissa ja -operaatioissa. 360-asteen lähestymistapa on tärkeä ja tulisi tarkastella oppeja, jotka ovat relevantteja ja soveltuvia EU toimille. Mainittiin puolustusteollisuus, strategiset vaikutukset ja 155mm tykistöammusten tuotanto, joka ovat tällä hetkellä haaste.

EDA:n toimitusjohtaja Sedivy toi esiin, että ennen kokousta jaettu keskustelupaperi (Lessons Observed in Ukraine's War: Implications for Future EU Defence Capabilities) sisältää alustavia johtopäätöksiä ja keskittyy operaatioihin ja siihen, miten keskustelupaperi ja puolustusministereiden ohjaus auttaa meneillään olevaa suorituskykyjen kehittämisen suunnitelman (Capability Develpoment Plan, CDP) päivitystä. Keskustelupaperi keskittyy Ukrainan sodan vaikutuksiin tuleviin EU toimiin. Tarkoituksena oli tuoda esiin konseptuaalinen kehys ja vaikutukset suorituskyvyille. Havainnot perustuvat pitkälti julkisiin lähteisiin ja konsultaatioihin ajatushautomoiden kanssa. Ajatuspaperissa on korostettu muutamaa oleellisinta ja korostunutta suorituskykyä UA sodassa, mutta myös vähemmän näkyvät kyvykkyydet ovat tärkeitä. Keskustelu auttaa ohjaamaan CDP-päivitystä, jonka prioriteetit ovat perustana EU aloitteille ja tukevat kansallisia suorituskykyjä. Päivitetty CDP tulee ministereiden päätettäväksi marraskuussa 2023 EDA ministerijohtokunnassa.

EU:n sotilaskomitean puheenjohtaja Brieger korosti puheenvuorossaan, että nykyinen UA tukitarve on näyttänyt selkeät rajoitteet kyvykkyydessä tuottaa materiaalia, joka johtuu pitkäaikaisista laiminlyönneistä puolustusinvestointeihin. EUMC kiitteli keskustelupaperia, joka korostaa yhteen toimivuuden ja jopa vaihtokelpoisuuden merkitystä. On tarpeen muovata EU puolustusta uuteen turvallisuusympäristöön. Päivitetty CDP liittyvä sotilaallinen neuvo ottaa huomioon YTPP-sotilastason ja UA sodan esiin nostamat tulevaisuuden tarpeen. EU suorituskykyjen kehittämisen prioriteettien tulisi vastata myös Nato-prosesseihin.

Kaikki maat kiittelivät EDA:aa taustalle jaetusta ajatuspaperista, jonka koettiin ottavan hyvin huomioon Ukrainan sodan opit. CDP:n tärkeyttä työkaluna korostettiin, US kanssa tehdyn yhteistyösopimuksen allekirjoittamista huhtikuussa kiiteltiin ja Tanska toivotettiin tervetulleeksi EDA:aan ja ensimmäiseen EDA ministerijohtokuntaansa. Maat nostivat esiin itselleen tärkeitä suorituskykyalueita, minkä lisäksi yhtenevyyttä Nato-aloitteiden kanssa korostettiin ja yksityisen rahoituksen takaaminen puolustusteollisuudelle nähtiin tärkeäksi.

KE Borrell korosti lopetuspuheenvuorossaan, että annetut oppitunnit otetaan CDP:n päivittämisestä huomioon ja yhteistyöprojektit ovat hyvä asia, niitä voisi olla lisää. Samalla KE toivoi jäsenmaiden lähettävän lisää hankintaspesialisteja EDA:aan tukemaan yhteishankintatoimintoa.

Suomen edustajat
Puolustusministeri Kaikkonen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
-

Liitteet -

Viite -